

Cost-benefit herindið

Oddagrein

Í SEINASTUNI hevur nógv verið tosað um Cost Benefit kanningar. Hettar gandaorðið er komið úr Vinnumálastýrinum.

TÆR cost-benefit kanningar, sum í seinastini eru kunngjörðar, hava ikki verið kunngjörðar við fyri-varnum um mätitruppuleikar í sambandi við máting av samfelagsgagni. Hettar merkir eitt av tveimum: Antin hevur Vinnumálastýrið uppborið eina Nobel heiðursløn í búskapi fyri at hava loyst henda gamla og vælkenda trupulleika. Ella hevur Vinnumálastýrið vist, at tað er óbúvið, soleiðis at kunngerá slíkt úttan tey neyðugu fyrivarnini, sum altíð mugu takast í samband við cost-benefit kanningar.

KOSTNAÐARSÍÐAN í einari cost benefit kanning er tolluliga løtt at koma fram til. Menn vita, hvat ein tunnill kostar o.s.f. Tað, sum kann verða ringt at virðismeta í hesum sambandi, er kostnaðurin av eitt nú umhvørvisárinum.

TÁ man kemur til gagnssíðuna, tá er tað, at máti-trupulleikarnar av álvara koma fram. Hvussu virðis-metrir man at sleppa undan einum brotnum armi á Hovsvegnum í tølum? Ella upptur truplari, hvat er virðið av at varðveita eina bygd sum Gásadalur á Føroyakortinum? Hvat er samfelagsbúskaparlaga gagnið av, at flutningsmynstrið hjá fólki, sum keypa inn í smáum millum klokkan 2 og 3 um dagin, broyrist við eini vegagerð? Soleiðis kundu vit hildið fram í tað óendaliga. Máti-trupulleikarnir í sambandi við samfelagsligum gagni eru sera stórir og eru partvist eisini heftir av politiskum málum, tí er tað skeivt at kunngerá slíkar kanningar sum um ein kunngjörð eina hitameting. Hettar er ikki eksakt vísund, og tess fleiri royndir ein hevur í slíkum málum, tess virðis-miklari eru slíkar kanningar og óvugt!

COST benefit kanningar eru í besta føri eitt diskussiónsupplegg, og í versta føri beinleiðis reingjandi. At Vinnumálastýrið hevur sammett alternativ til eina rutu sum Smyrlarutuna er í lagi, tí undirmerkir man samfelagsgagnið í einum alternativ, so verður tað ivaleyst eisini undirmerkt í hinum. Ikki heilt óvæntað kom Vinnumálastýrið til somu niðurstøðu sum Strandferðslan kom til fyri 25 árum síðani - Arini siga okkum nógv sum dagarnir ongantíð vita. Cost benefit kanningar kunnu hava sítt virði í at kanna ymsar loysnir á sama trupulleika - ella somu rutu. Tað ber illa til at sammeta eitt nú ein Gásadalstunnill og smyrlarutuna, tí samfelagsliga gagnið av hesum báðum tiltøkum kunnu verða ymisk og tí trupul at sammeta í tølum.

ERU hesar cost-benefit kanningar, sum Vinnumálastýrið hevur kunngjört, einans diskussiónsupplegg við teimum avmarkingum, sum altíð eru í slíkum kanningum, so er hettar í lagi, treytað av, at almenningurin verður kunnaður um avmarkingarnar í slíkum kanningum. Tað er ikki so einfalt, at Vinnumálastýrið kann loyva sær at kunngerá benefit diviðerað við cost við tveimum decimalum og lata tað siggja út sum eitt endaligt rokniúrslit, sum ikki kann vera óðrvisi.

VÓNANDI taka Vinnumálastýrið og landsstýrismaðurin til eftirtektar, at cost-benefit kanningar ikki er eitt nýupfunnið hugtak. Teir áttu kanska at hugsað um, hví man ikki fyrr hevur varpað slíkar kanningar út um allar geilar. Kanska er tað júst tí, at avmarkingarnar í slíkum kanningum eru so stórar. Tað vildi verið ógvuliga hástórt at gingið út frá, at eingin hevur hugsað um hetta fyrr.

Sosialurin

Viðmerkingar:

Grenj

Ein kendur havnarmaður, Guttormur Eysturoy, hevði í nógv ár snikkaravirki úti í Rættará. Har kom nógv fólk á gátt og mangt eitt mál varð tuggt og tægað. Einaferð minnst meg kenda mann koma inn at práta og datt tosið inn á barndomi. M.a. um tú sjálfur var førur fyri at meta um, um tú var vorðin í barndomi. Ymiskar vóru meiningarnar og nøkur endalig niðurstøða varð ikki rokkin. Tá hesin gamli, framúr gloggi maðurin skuldi til at fara, vendir hanskær móti Guttormi og sigur: »Guttormur, eitt skulu tygum vita. Um eg komi ein dagin og sigi at eg eri vorðin sambandsmaður, tá skulu tygum ikki ivast,

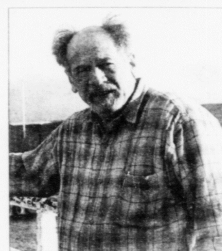
tá eri eg farin at ganga í barndomi!»

Óli Jacobsen sigur herfyri í samrøðu við Sosialin, at hann er vorðin sambandsmaður og at allar kreftir mugu savnast móti loysingini. Tað eru bert fantastar, sum halda at vit megna at taka fullveldi. Í einum fylgjandi Sosiali tekur annar, fyrrverandi samgongumaður hjá Óla, Bjørn á Heygum undir við honum.

Báðir hava sitið í ovastu leiðslu landsins til fyri stuttum og báðir siga teir orsökina til at teir eru sambandsmenn vera, at her er einki skil á. Einki riggar sum tað skal. Landið er stýrt av ørvitsknokkum. Mær fyrirkemur tað loðið, at alt skal

vera farið út á sjógv minni enn ár aftan á at hesir báðir søtu á toppinum og høvdu fingið alt at rigga.

Tað, sum teir føra fram er mest álíkt ógrundaðum grenji. Tá tað kemur til at konkretisera hvat tað er, sum ikki riggar, og hví tað ikki riggar, er litið ítøkiligt í kritikkinum. Eini gremur seg um at roynt verður at rudda upp í tí urskóg av nevndum og ráðum, sum hava stýrt fiskivinnuni. Hetta kann bert vera at fegnast um. Tað kann ikki vera annað enn eitt pluss at samstundis rúka nakrir nevndarsessir og nakrar nevndarlønir. Onnur orsök er so søgn um at vit einki nytta og einki duga. Tað

meylið hava vit hoyrt fyrr.

Langt frá mær at siga at alt riggar sum tað skal, men um tað nú er so at vit ikki duga og ikki nytta til at stýra okkum sjálvum, eiga vit at fáa okkum tann førleikan og hann kann bert fáast við at taka róður í hond og læra seg.

A. Guttorm Djurhuus

Limaskapur við undantøkum rætta leiðin

Áland fekk hesa skipan sum atland hjá Finlandi. Føroyar eiga sama møguleika sum atland hjá limalandinum Danmark. EFTA og EBS er ein doyggjandi felagskapur, tað er bara ein spurningur um tíð til hann heldur uppat

verða upp samráðingar við ES, fyri at finna út av treytunum fyri limaskapi. Hesum máli fara vit eisini at arbeiða fyri í komandi tíðum.

Edmund Joensen,
formaður
Sambandsflokksins

Sambandsflokkurin hevur í nógv Harrans ár mælt til at Føroyar tóku upp samráðingar við ES fyri eins og hvønn pris, sum tað hevur verið sagt av okkara mótstöðufólki, men fyri at fáa rætta svarið til endaliga stóðutan, hetta skylda vit Føroya fólki.

Vit í Sambandsflokkinum hava sæð tað neyðuga í eisini at vinna føroyingum fyrimunirnar, sum nú er hava vit flestu bakdeildirnar í samskiptinum við ES og ikki fyrimunirnar.

Smáu oyggjabólkarnir í Ermasundi og aðra staðir hava særskipanir, hesar hava tey fingið í tey vera hildin at eiga henda rættin sum atland hjá limalandum.

Limaskapur við undantøkum

Áland er tað oyggjalandi sum seinast fekk fullan limaskap í ES, men við serligum undantøkum fyri teirra høvudsavni og serligan niðurstetir eisini. Áland var eisini atland hjá Finlandi, tá ið landið gjordist limur í ES. Men Áland fylgdi ikki við undir somu treytum sum Finland. Tað eydnaðið fínsku stjørni at fáa eina særskipan fyri Áland. Eina skipan sum nevnt: Limaskapur við undantøkum. Áland hevur fingið ein serligan niðurstetir. Tað vil siga, at ongín kann keypa ognir, ella byrja vinnuligt virksema í Álandi, fyrr enn viðkom-

andi hevur búið fleiri ár í Álandi. Tað er gjørt fyri at tryggja Álandska samfelagið so væl sum gjørligt.

Hetta staðfestur eina ferð enn tann veruleika at atland hjá limalandum fáa serlig rættind, um tey velja at gera brúk av hesum, val at merkja. Hetta undirbyggir somuleiðis alt tað sum Sambandsflokkurin ehvur sagt og hevur arbeitt fyri í ES málinum.

Nú lögtingið viðgjörðir frágreiðingina hjá lögmanni um uttanlands-mál, snúði orðskiftið seg serliga um viðurskiptini ímillum Føroyar og ES.

Endaliga er tað gingið upp fyri flestu flokkum á lögtingi at stóðan í ES málinum als ikki er haldbar og hevur ikki verið tað í mong Harrans ár. Føroyar eru afturúrsgldar so tað munar, og verður ikki tikið annað skinn um bak, so koma Føroyar at standa enn einsamallari, tá talan er um menning og europeiskt samstarv.

Ein doyggjandi felagskapur

Tað letur til, at ein meiriluti í lögtinginum er fyri at lima Føroyar inn í EFTA, og so fara uppí EBS samstarvi, sum Ísland, Noreg og Lichtenstein hava. Hetta er ikki rætta leiðin at fara. EFTA og EBS er ein doyggjandi felagskapur, í frágreiðingini hjá lögmanni verður tað eisini beinleiðis nevnt, at EFTA/EBS skipani fer at

halda uppat um fá ár.

Tað hví kanska ein frágreiðing löysingarflokkarnir eru altráðir eftir eini sovornari skipan, tí skulu Føroyar uppí so er tað lættast sum sjálvstøðugt land, tað vil siga uttanfyri ríkisfelagskapiHetta smakkar av tí sama, maktin á hvat føroyska fólkið fær burtur úr, bara endamálið löysingin verður rokki.

Sambandsflokkurin hevur í nógv ár arbeitt fyri størri føroyskari luttøku í europ-eiska samstarvinum, flokkurin hevur mælt til at koma tættari at ES, so Føroyar eisini fingið lut í menningini í Europa, og harvið fleiri møguleikar verða fyri at menna alt tað føroyska samfelagið. Sambandsflokkurin hevur arbeitt fyri at tiknar

Kunngjört verður fyri ætt og vinum at okkara kæri maður, pápi, verfaðir og abbi

BERGTÓRUR BÆRENTSEN

ættaður av Sundi, búsitandi á Tvøroyri

andaðist í heiminum fríggjadagin 5. februar, 73 ára gamal.

Jarðarferðin verður úr Tvøroyrar kirkju hósdagin 11. februar kl. 13.00.

Familjunnar vegna

Inger